

Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan vesihuollon toiminta-alue

Selostus

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt.....	3
3	Toiminta-alueiden rajauseriaatteet.....	4
3.1	Kiinteistörajojen mukainen rajaustapa	4
3.2	Yleiset alueet.....	4
4	Toiminta-aluepäätöksen oikeusvaikutukset	4
4.1	Kokonaisuudessaan toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt .	5
4.2	Osittain toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt.....	5
4.3	Toiminta-alueen ulkopuolella sijaitsevat kiinteistöt.....	5
5	Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alue.....	5
5.1	Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alueen päivitys 2023	5
5.2	Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alueen laajeneminen vuoden 2023 jälkeen.....	7
6	Toiminta-alueen päivitys jatkossa.....	7

1 Johdanto

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta sekä vesihuollon kehittämisestä säädetään vesihuoltolaissa (VHL 119/2001). Vesihuoltolain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi (VLH 1 §).

Vesihuollon kehittäminen kunnan alueella on vesihuoltolain mukaan kunnan vastuulla (VHL 5 §). Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi (VHL 6 §). Käytännössä kunta voi täyttää järjestämisvelvollisuuden ryhtymällä toimenpiteisiin keskitetyn vesihuoltoratkaisun tai muun, tilanteeseen soveltuvan kiinteistökohtaisen vesihuoltoratkaisun toteuttamiseksi.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta säädetään vesihuoltolain 7 ja 8 §:ssä. Vesihuoltolain 7 §:n mukaan kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Toiminta-alueen tulee kuitenkin olla sellainen, että vesihuoltolaitoksen voidaan katsoa kykenevän huolehtimaan vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti. Lisäksi vesihuollosta aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi perittävien maksujen tulee muodostua kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi. (VHL 8 §.)

Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuoltolaitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista asiasta on tiedotettava riittävässä laajuudessa sekä varattava valvontaviranomaisille (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) mahdollisuus antaa lausunto ja alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi. (VHL 4, 8 §.)

Vesihuoltolaitoksella on toiminta-alueellaan huolehtimisvelvollisuus vesihuollosta ja kiinteistöllä on liittymisvelvollisuus laitoksen verkostoihin joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Poikkeukset ja liittymisvelvollisuudesta vapauttaminen on kuvattu tarkemmin vesihuoltolain luvussa 3. Vesihuoltolaitos voi tarjota vesihuoltopalveluita myös toiminta-alueen ulkopuolisille alueille. Tällöin alueella ei ole vesihuoltolaitoksen näkökulmasta liittämisvelvollisuutta eikä kiinteistöjen näkökulmasta liittymisvelvollisuutta, vaan kiinteistöt liittyvät vesihuoltolaitoksen verkostoon vapaaehtoisesti ja vesihuoltolaitos toimii sopimusperusteisesti.

Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alue-esityksen laadintaan osallistuivat:

Simo Leppänen	Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunta
Pia Hastio	Tampereen kaupunki
Pekka Heinonen	Tampereen kaupunki
Anna-Maria Niilo-Rämä	Tampereen kaupunki
Paula Saxholm	Tampereen kaupunki
Enni Virtanen	Tampereen kaupunki (4.7.2021 saakka)
Essi Huntus	AFRY Finland Oy (30.4.2024 saakka)
Terhi Renko	AFRY Finland Oy

Pirkanmaan ELY-keskuksen edustajat ovat osallistuneet työn aikana järjestettyihin kokouksiin valvontaviranomaisen roolissa.

2 Toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt

Vesihuollon toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt on määritelty sähköisessä muodossa olevassa karttaesityksessä, joka on tarkasteltavissa Tampereen kaupungin karttapalvelussa (<https://kartat.tampere.fi/oskari/> → Karttatasot → Hydrografia → Vesihuollon toiminta-alueet). Tuloste karttaesityksestä on toiminta-aluepäätöksen liitteenä. Tämä selostus kuvaa toiminta-alueen rajausperiaatteet ja auttaa karttaesityksen tulkinnassa.

Toiminta-alue on muodostettu kartta-aineistossa määritellyn ajankohdan voimassa olleiden kiinteistörajojen mukaan. Mikäli kiinteistörajat ovat muuttuneet kyseisen ajankohdan jälkeen (esimerkiksi tonttien lohkomisen seurauksena), kuuluvat lähtökohtaisesti kaikki sellaiset rajoiltaan muuttuneet kiinteistöt

toiminta-alueeseen, jotka sijoittuvat edelleen toiminta-alueen rajauksen sisäpuolelle.

3 Toiminta-alueiden rajauseriaatteen

3.1 Kiinteistörajojen mukainen rajaustapa

Toiminta-alueen rajaaminen tulee tehdä mahdollisimman yksiselitteisesti (HE 218/2013 vp). Yleisenä suositukseksi on, että vesihuoltolaitoksen toiminta-alue rajataan kiinteistörajoihin mukaan. Tällöin toiminta-alue on mahdollisimman yksiselitteinen.

Suurin osa kiinteistöistä kuuluu toiminta-alueeseen kokonaisuudessaan riippumatta siitä, missä verkostoihin liitettävät rakennukset kiinteistöllä sijaitsevat. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen velvoitteena on tuoda vesihuoltopalvelut kiinteistön välittömään läheisyyteen (asemakaava-alueella yleensä korkeintaan 20 metrin päähän kiinteistön rajasta ja asemakaava-alueen ulkopuolella yleensä korkeintaan 100 metrin päähän liitettävästä lähimmästä rakennuksesta).

Kaikissa tilanteissa kiinteistörajoihin mukainen rajaaminen ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukainen. Siksi hyvin suurten kiinteistöjen osalta kiinteistörajoihin mukaan rajaamiseen on tehty joitakin poikkeuksia. Hyvin suurten kiinteistöjen rajaaminen toiminta-alueeseen vain osittain perustuu siihen, että koko kiinteistön alueella ei ole vesihuollon tarvetta. Tarkoituksena on estää kiinteistönhaltijan ja vesihuoltolaitoksen kannalta kohtuuttomat tilanteet. Liittämisvelvollisuus koskee vain toiminta-alueeseen rajatulla alueella sijaitsevia rakennuksia.

3.2 Yleiset alueet

Vesihuollon toiminta-alueeseen on sisällytetty myös yleisiä alueita kuten väyläkiinteistöjä ja viheralueita, vaikka niitä ei olisikaan tarpeen liittää vesihuoltolaitoksen verkostoihin. Toiminta-alue muodostuu näin yhtenäisemmäksi.

4 Toiminta-aluepäätöksen oikeusvaikutukset

Kiinteistö kuuluu toiminta-alueeseen joko kokonaan tai osittain. Muut kiinteistöt ovat toiminta-alueen ulkopuolella. Kiinteistön rajaustapa voidaan tarkistaa toiminta-alueen karttaesityksestä. Tämä selostus kuvaa toiminta-alueen rajauseriaatteen ja auttaa karttaesityksen tulkinnassa, mutta tällä selostuksella ei ole toiminta-alueen karttaesitykseen verrattavia oikeusvaikutuksia.

4.1 Kokonaisuudessaan toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt

Mikäli kiinteistö on kokonaisuudessaan sisällytetty toiminta-alueen karttaesitykseen, koskee liittämisvelvollisuus koko kiinteistöä. Vesihuoltolaitoksen on huolehdittava vesihuoltopalvelut kiinteistölle ja osoitettava liittämiskohta kiinteistön välittömään läheisyyteen (asemakaava-alueella yleensä korkeintaan 20 metrin päähän kiinteistöstä ja asemakaava-alueen ulkopuolella yleensä korkeintaan 100 metrin päähän liitettävästä lähimmästä rakennuksesta). Liittämiskohdan sijainnista ei saa aiheutua kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomia kustannuksia muihin alueen kiinteistöihin verrattuna. Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistön sisällä tarpeellisten vesihuoltolinjojen rakentamisesta.

4.2 Osittain toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt

Mikäli kiinteistö sijaitsee vain osittain vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, koskee liittämisvelvollisuus ainoastaan sitä osaa kiinteistöstä, joka sijaitsee toiminta-alueella. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli vesihuoltoa tarvitseva rakennus sijaitsee sillä kiinteistön osalla, joka kuuluu toiminta-alueeseen, on sen liityttävä vesihuoltoverkkoon. Liittämiskohdan sijainnista ei saa aiheutua kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomia kustannuksia muihin alueen kiinteistöihin verrattuna. Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistön sisällä tarpeellisten vesihuoltolinjojen rakentamisesta.

4.3 Toiminta-alueen ulkopuolella sijaitsevat kiinteistöt

Vesihuoltolaitoksella ei ole vesihuollosta huolehtimisvelvollisuutta toiminta-alueensa ulkopuolella. Kiinteistöllä puolestaan ei ole liittymisvelvollisuutta verkostoihin. Vesihuoltolaitos voi halutessaan kuitenkin tarjota palveluita myös toiminta-alueen ulkopuolelle. Toiminta-alueen ulkopuolelta liittyvien kiinteistöjen liittämiskohta voidaan osoittaa mihin tahansa soveltuvaan paikkaan.

5 Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alue

5.1 Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alueen päivitys 2025

Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan aiempi toiminta-alue on hyväksytty vuonna 2004. Alueella on vain vesijohtoverkosto eli talousvedenjakelu, ja jäteveden käsittely on hoidettu alueella

kiinteistökohtaisin ratkaisuin. Alue ei ole Tilastokeskuksen määritelmän mukaista taajama-aluetta.

Tässä päivityksessä toiminta-aluetta laajennettiin sellaisille kiinteistöille, joille on nykyisen toiminta-alueen laadinnan jälkeen rakennettu vesijohtoverkostoliittymät. Toiminta-aluetta laajennettiin myös sellaisille osayleiskaavassa vakituiseen asumiseen osoitetuille kiinteistöille, jotka sijaitsevat korkeintaan 100 metrin etäisyydellä vesijohtoverkostosta, sekä sellaisille osayleiskaavassa vapaa-asumiseen osoitetuille kiinteistöille, joiden käyttötarkoitus voidaan muuttaa vakituiseen asumiseen, jos ne sijaitsivat korkeintaan 100 metrin etäisyydellä vesijohtoverkostosta.

Tässä päivityksessä toiminta-aluetta supistettiin sellaisten osayleiskaavassa vakituiseen asumiseen osoitettujen kiinteistöjen osalta, jotka eivät ole liittyneet vesijohtoverkoston ja joiden etäisyys vesijohtoverkoston on yli 100 metriä. Toiminta-aluetta supistettiin myös sellaisten osayleiskaavassa vapaa-ajan asumiseen osoitettujen kiinteistöjen osalta, jotka eivät ole liittyneet vesijohtoverkoston ja joilla ei katsottu olevan tarvetta talousvedenjakelelle (oma kaivo tai ns. kantovesi) huolimatta siitä, millä etäisyydellä vesijohtoverkostosta ne sijaitsivat.

Alueella katsotaan olevan vesihuoltolain 6 §:n mukainen kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuus terveydensuojelullisten syiden vuoksi. Alue on korkean arseeni- ja fluoridiriskin aluetta, eikä alueella ole etsinnöistä huolimatta löydetty uusia pohjavedenottoaikoja, joilla verkoston pumpattavan talousveden määrää voitaisiin lisätä.

Tampereen Vesi on sittemmin (5.2.2024) tehnyt periaatepäätöksen Kämmenniemen vesihuollon yhdistämisestä kantakaupungin vesihuoltoverkoston. Kustannusarvio rakentamiselle nykyarvona laskettuna on noin 6 miljoonaa euroa (Tilastokeskus 2024 maarakennuskustannusindeksi; FCG 2018; Pöyry Finland Oy 2017). Tässä yhteydessä Sisaruspohjan alueen vesihuoltoverkosto voidaan liittää Tampereen Veden verkostoon ja Tampereen Veden verkostosta voidaan johtaa alueelle talousvettä. Tämänhetkisten päätösten mukaisesti yhdysvesijohdon suunnitelmat valmistuvat vuonna 2025 ja rakentaminen valmistuu 2027 vuoden loppuun mennessä. Rakennushanke tukee Sisaruspohjan osayleiskaavan toteutumista.

Toiminta-alueen supistaminen katsottiin tässä vaiheessa tarpeelliseksi Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminnan turvaamisen kannalta

(VHL § 8). Vesiosuuskunta ei kykene vuonna 2004 määritetyllä toiminta-alueellaan huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti, mikäli sen tulisi järjestää talousvesi kaikille toiminta-alueen kiinteistöille. Yhdysvesijohdon rakentamisen kustannukset Tampereen keskustaajamasta olisivat osuuskunnalle liian suuret (kustannukset katettaisiin vesihuollon maksuilla, jotka muodostuisivat alueella kohtuuttomiksi). Kiinteistöjä, joita supistaminen koskee, on kuultu supistamisen yhteydessä.

Toiminta-alerajaukseen voi tutustua tarkemmin toiminta-aluepäätöksen liitteenä olevasta karttaesityksestä tai Tampereen kaupungin karttapalvelusta (<https://kartat.tampere.fi/oskari/> → Karttatasot → Hydrografia → Vesihuollon toiminta-alueet).

5.2 Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toiminta-alueen laajeneminen vuoden 2025 jälkeen

Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnalle ei esitetä tämän päivityksen yhteydessä alustavia laajenemisalueita vuoden 2025 jälkeen. Toiminta-alueen laajentamista rajoittaa talousveden riittämätön määrä. Toiminta-alueita esitetään laajennettavaksi osayleiskaavassa esitetyn mukaiseksi yhdysviemärin ja yhdysvesijohdon rakentamisen ja siten talousveden saannin turvaamisen myötä.

6 Toiminta-alueen päivitys jatkossa

Toiminta-alue päivitetään tarpeen mukaan ja sen ajantasaisuus tarkistetaan 2–3 vuoden välein. Tarvittavaan päivitystiheyteen vaikuttavat Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Tarve toiminta-alueen laajentamiselle ja supistamiselle arvioidaan vesihuoltolain pykälien 6–8 mukaan. Tarvittavat muutokset toiminta-alueeseen tehdään viipymättä.

Lähteet:

FCG, 2018. Kämmenniemen ja kantakaupungin verkostojen yhdistäminen – yleissuunnitelman päivitys. [Viitattu 17.1.2024]. Saatavissa: https://www.tampere.fi/sites/default/files/2022-05/pt_vesihuollon_verkostojen_yhdistaminenkn_kantakaupunki_2018.pdf

Pöyry Finland Oy, 2017. Tampereen kaupungin pohjoisen haja-asutusalueen keskitetyn vesihuollon taloustarkastelu

Tilastokeskus, 2024. Maarakennuskustannusindeksi. [Viitattu 17.1.2024]. Saatavissa: <https://stat.fi/tilasto/maku>